Směrnice pro postup k prevenci, odhalování a řešení šikany

Základní škola Chrast

.

Pro období: 2018/2019 – 2022/2023

Vypracovala: Mgr. Ivana Celnarová

Č.j.:
Spisová značka:
Skartační znak:

Schválil: Mgr. Lenka Budínská, ředitelka školy
Pedagogická rada projednala dne: 29. 8. 2018
Směrnice nabývá platnosti ode dne: 29. 8. 2018
Směrnice nabývá účinnosti ode dne: 1. 9. 2018
Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.

Vychází z Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, Č.j. MŠMT-22294/2013-1

Úvod

Vytváření školního programu proti šikanování je dlouhodobý a trvalý proces. Určují ho dva znaky – celoškolní rozměr a zaměření na specifickou prevenci.

Aby naše škola žáky účinně chránila před šikanováním, zapojí všechny pedagogické pracovníky.

Zaměřujeme se na specifickou prevenci, program se věnuje výhradně řešení šikany, a to prostřednictvím specifické primární prevence a prevence sekundární.

Školní program proti šikanování má 13 komponent (hlavních součástí)

1. zmapování situace – analýza a evaluace
2. motivování pedagogů pro změnu
3. společné vzdělávání a supervize všech pedagogů
4. užší realizační tým (ředitelka školy, zástupkyně ředitelky školy, zástupci třídních učitelů z 1. a 2. stupně, vedoucí vychovatelka školní družiny, školní metodikové prevence, výchovná poradkyně)
5. společný postup při řešení šikanování
6. primární prevence v třídních hodinách – hodiny Výchova osobnosti
7. primární prevence ve výuce
8. primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování
9. ochranný režim (smysluplný školní řád, účinné dohledy učitelů)
10. spolupráce se zákonnými zástupci (vhodný způsob seznámení s nekompromisním bojem školy proti šikaně na webových stránkách a při třídních schůzkách)
11. školní poradenské služby
12. spolupráce se specializovanými zařízeními
13. vztahy se školami v okolí

1. Definice šikany

Vymezení pojmu šikana

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí (agrese), která ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání ve škole a školském zařízení (dále jen „škola“).

V místech jejího výskytu dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků, který je nezbytný pro harmonický rozvoj osobnosti a efektivní výuku. Na rozdíl od jiných druhů násilí, se kterými se setkáváme ve školním prostředí, je šikana zvlášť zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Tak i při relativně malé intenzitě šikany může u jejích obětí docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu. Vzhledem k tomu, že šikana se v zárodečných stádiích více či méně vyskytuje téměř v každé škole, je potřeba věnovat tomuto jevu zvláštní pozornost. Důraz je třeba klást na budování otevřených, kamarádských a bezpečných vztahů mezi žáky ve třídě a samozřejmě i mezi všemi členy společenství školy.

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků.

Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost.

Kyberšikanou není oprávněná kritika na internetu bez zlého úmyslu, bez nadávek a ponižování. Termínem kyberšikana neoznačujeme rovněž vzájemné internetové psychické násilí a ani věcný konflikt (i opakovaný) mezi rovnocennými partnery.

Od kyberšikany je potřeba odlišovat příbuzné fenomény, které jsou často s kyberšikanou provázány nebo se s ní částečně překrývají, nicméně samy o sobě označují jiný typ násilného chování. Patří mezi ně například happy slapping, sexting, hoax, spam, cyberstalking, flaming, phising.

Druhy šikanování a příklady projevů

Fyzické aktivní přímé - Útočníci oběť věší, škrtí, kopou, fackují.

Fyzické aktivní nepřímé - Kápo pošle nohsledy, aby oběť zbili. Oběti jsou ničeny věci.

Fyzické pasivní přímé - Agresor nedovolí oběti, aby si sedla do lavice. (Fyzické bránění oběti v dosahování jejích cílů.)

Fyzicky pasivní nepřímé - Agresor odmítne oběť na její požádání pustit ze třídy na záchod.(Odmítnutí splnění požadavků.)

Verbální aktivní přímé - Nadávání, urážení, zesměšňování.

Verbální aktivní nepřímé - Rozšiřování pomluv. Patří sem ale i tzv. symbolická agrese, která může být vyjádřena v kresbách, básních apod.

Verbální pasivní přímé - Neodpovídání na pozdrav, na otázky apod.

Verbální pasivní nepřímé - Spolužáci se nezastanou oběti, je-li nespravedlivě obviněna z něčeho, co udělali její trýznitelé.

2. Prevence šikany

Prevence šikany

- Nastavit pravidla.
- Pozorovat, co se ve třídě děje.
- Podporovat pozitivní klima.
- Vytipovat riziková místa ve škole.
- Pracovat s potencionálními oběťmi.
- Tlumit agresivní sklony možných agresorů.
- Spolupracovat se zákonnými zástupci.
- Informovat kolegy.

Žáci a jejich zákonní zástupci jsou seznámeni s Preventivním plánem školy. Třídní učitelé se věnují tématům šikany a rizikového chování v třídnických chvilkách na I. stupni v hodinách Výchovy osobnosti (VOS).

Žádný z těchto kroků nezaručí, že se šikana ve škole nevyskytne. Ale pravděpodobnost jejího výskytu se snižuje a navíc se snadněji podaří podchytit ji už v jejich počátcích, kdy je její řešení snadnější.

3. Odhalování šikany

Jak poznat šikanu

- Pozorovat, co se ve třídě děje - všímat si přímých a nepřímých znaků.
- Konzultovat své pozorování s kolegy.
- Oznámit své podezření vedení školy a dohodnout se na společném postupu.
- Mezi čtyřma očima zjistit informace od nezaujatých svědků – spolužáků – vše zapsat.
- Spojit se se zákonnými zástupci oběti a požádat o spolupráci.

Projevy šikanování

- **Fyzická agrese**, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).
- **Verbální šikana**, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana)
- **Smíšená šikana**, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Podstatnou vlastností šikany je skrytost. Ta je dána tím, že často odhalení zejména pokročilé šikany brání z rozličných důvodů a pohnutek všichni účastníci vyšetřování včetně oběti. Při vlastní diagnostice šikany je třeba zkoumat tento fenomén ze tří praktických pohledů - jako nemocné chování, závislost a poruchu vztahů ve skupině.

Znaky šikany

- záměrnost
- cílenost
- opakování (není podmínkou)
- nepoměr sil, bezmocnost oběti
- nepříjemnost útoku
- samoúčelnost agrese

Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování (opakování, záměrnost atd.). Například, když se tzv. „poperou“ dva přibližně stejně silní žáci, nejde o šikanování, protože tu chybí nepoměr sil, kdy oběť se neumí nebo z různých příčin nemůže bránit.

Rozdíl mezi škádlením a šikanováním

Jestliže svého kamaráda škádlím, tak očekávám, že to bude legrace nejen pro mě, ale i pro něj. Ale když vidím, že to jako legraci nebere, že je zraněný, pak pocítím lítost a omluvím se mu. U šikany je to obráceně. Agresor chce druhému ublížit, chce ho ranit. Má z toho radost. Nejenom, že se mu neomluví, své chování opakuje, většinou násilí stupňuje.

Nepřímé (varovné) znaky šikanování

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- Při přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přizpůsobovací konflikty nejsou vzácností!

Přímé znaky šikanování

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu, nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout

Zákonní zástupci žáků by si měli všímat signálů šikanování

- Za žákem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonoval apod.
- Není zván na návštěvu ke spolužákům.
- Má nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve měl školu rád).
- Odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach
- Ztráta chuti k jídlu.
- Nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Chodí domů ze školy hladový (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).

- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!".
- Ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Bývá doma smutný či apatický nebo se objevují výkyvy nálad.
- Zmiňuje se o možné sebevraždě.
- Odmítá svěřit se s tím, co ho trápí.
- Žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratil), případně doma krade peníze.
- Nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným lidem, projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Stěžuje si na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, ráno zvrací, snaží se zůstat doma.
- Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Vyhýbá se docházce do školy.
- Zdržuje se doma více, než měl ve zvyku.

Stádia šikanování

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šiřitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejníže, tedy ti „slabí“. Svým způsobem platí „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy**.** Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Typy iniciátorů šikanování

První typ - Hrubý, primitivní, impulsivní

Typ se silným energetickým přetlakem, kázeňskými problémy - narušeným vztahem k autoritě, někdy zapojený do gangů páchajících trestnou činnost.

Vnější forma šikanování:

Šikanuje masivně, tvrdě a nelítostně, vyžaduje absolutní poslušnost, používá šikanování cíleně k zastrašování ostatních.

Specifika rodinné výchovy:

Častý výskyt agrese a brutality rodičů -jakoby agresoři násilí vraceli nebo ho napodobovali.

Druhý typ - Velmi slušný, kultivovaný

Typ narcisticky šlechtěný, sevřený, zvýšeně úzkostný, někdy i se sadistickými tendencemi v sexuálním smyslu.

Vnější forma šikanování:

Násilí a mučení je cílené a rafinované, děje se spíše ve skrytu, bez přítomnosti svědků.

Specifika rodinné výchovy:

Časté uplatňování důsledného a náročného přístupu, někdy až vojenského drilu bez lásky.

Třetí typ - "Srandista"

Typ optimistický, dobrodružný, se značnou sebedůvěrou, výmluvný, nezřídka oblíbený a vlivný.

Vnější forma šikanování:

Šikanuje pro pobavení sebe i ostatních, patrná snaha vypíchnout "humorné" a "zábavné" stránky.

Specifika rodinné výchovy:

Je přítomna citová subdeprivace a absence duchovních a mravních hodnot v rodině.

4. Řešení šikany

Šikana z pohledu právní praxe

V právní praxi bývá pojem šikana používán jako synonymum pro „úmyslné jednání, které je namířeno proti jinému subjektu a které útočí na jeho důstojnost".

Z hlediska výkladu pojmu šikanování není důležité, zda k němu dochází slovními útoky, fyzickou formou nebo hrozbou násilí. Rozhodující je, kdy se tak děje úmyslně. Dále musí být splněny tyto podmínky:

- pachatel se dopustil jednání, které splňuje znaky konkrétního trestného činu tak, jak jsou vymezeny v trestním zákoně
- musí být prokázán úmysl pachatele dopustit se takového jednání a míra společenské nebezpečnosti
- jeho jednání dosahuje intenzity uvedené v zákoně

U trestných činů, jejichž podstatou byla šikana, lze proto předpokládat, že právě s ohledem na rozšiřující se případy podobných jednání bude skutek za trestný čin považován. Šikana bývá nejčastěji postihována podle ustanovení trestního zákona, a to jako:

- trestný čin omezování osobní svobod

- trestný čin vydírání
- trestný čin vzbuzení důvodné obavy
- trestný čin loupeže
- trestný čin ublížení na zdraví
- trestný čin poškozování cizí věci
- trestný čin znásilnění, či pohlavního zneužívání

K tomu, aby byl pachatel postižen, musí být starší 15 let (15-18 let jsou mladiství).

K trestní odpovědnosti mladších 15 let nedochází, neznamená to však, že nemohou být postiženi jinak, případně mohou být postiženi rodiče.

Nezletilý pachatel může být postižen nařízením ústavní výchovy, může nad ním být stanovený dohled.

Pokud jde o trestní sazby, je v případě šikany možný i jednočinný skutek, tzn., že jedno jednání může být kvalifikováno jako více trestných činů.

Šikana - společný postup řešení při výskytu šikany ve škole

Proškolený pedagogický pracovník na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.

V případě, že jde o počáteční šikanu, kterou zvládne škola sama, pedagogové postupují podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky z venku, zejména z PPP, SVP.

Do komplikované šikany zařadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Prakticky jde zejména o nějakou zvláštnost u přímých a nepřímých účastníků šikany. Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývajícím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť - například známky úzkostné poruchy.

Zdůrazňujeme, že šikanování je komplikovaný a paradoxní fenomén a běžné pedagogické postupy naprosto selhávají. Rovněž obecné a hotové kuchařky v podobě receptů nefungují, spíše ublíží, než pomohou.

Pokud se objeví opodstatněné podezření na šikanu, je potřeba ji správně řešit. Řešení šikany bychom mohli nazvat, "pedagogickou chirurgií". Ani zde nesmíme podcenit sebemenší detail. Jakákoliv kamufláž je odhalitelná, neboť účinnost zákroku se dá empiricky ověřit. Ani v nejjednodušším diagnostickém případě při první pomoci, se kterým se zde seznámíme, se nesmí udělat chyba. Jinak hrozí vážné nebezpečí poškození oběti.

Všechny kroky musí být promyšleny jako v šachové partii. Zejména v taktice se musí počítat s alternativními postupy. Obrazně řečeno nemůžeme operovat apendix skrze mozek. Takovému bizarnímu zákroku odpovídá například snaha vyšetřovat údajné agresory hned na počátku, a ještě k tomu před třídou. Škola řeší pouze počáteční šikanu, kdy agresoři ještě nevnutili násilí ostatním a většina žáků není na jejich straně. Pokročilá stádia by měli řešit pouze specialisté na problematiku školního násilí a šikanování ve spolupráci se školou.

Dva scénáře pro školu

Pro školu jsou určeny následující dva scénáře. První je určen pro řešení počáteční obyčejné šikany. Důvodem je fakt, že těchto obyčejných počátečních šikan je nejvíce a tvoří obrovské podhoubí pro rozbujení pokročilých a neobvyklých šikan.

(1) Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. rozhovor s informátory a oběťmi
3. nalezení vhodných svědků
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory)
5. ochrana oběti
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru
    a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
    b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
7. realizace vhodné metody
    a. metoda usmíření
    b. metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)
8. třídní hodina
    a. efekt metody usmíření
    b. oznámení potrestání agresorů
9. rozhovor s rodiči oběti
10. třídní schůzka
11. práce s celou třídou

(2) Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování

Druhý scénář je určený k řešení výbuchu skupinového násilí, tzv. školního lynčování. V tomto případě nelze čekat na odborníka-specialistu, protože je oběť ohrožena bezprostředně na zdraví a později je většinou nemožné případ vyšetřit. Škola proto nejprve zakročí sama, vyřeší akutní problém a později jej řeší za pomoci odborníka.

1. první (alarmující) kroky pomoci
    a. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
    b. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí
2. příprava podmínek pro vyšetřování
    a. zalarmováni pedagogů na poschodí a informování vedení školy
    b. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
    c. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
    d. oznámení na policii, paralelně – navázáni kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům
3. vyšetřování
    a. rozhovor s obětí a informátory
    b. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
    c. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
    d. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)
4. léčba
    a. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

5. Závažné chyby při řešení šikany

- Konfrontace oběti a agresora.
- Bagatelizace problému.
- Rychlá řešení.
- Řešení případu před třídou.
- Prozrazení informačních zdrojů.
- Neinformování zákonných zástupců.

- Řešení bez pomoci dalších pedagogů.

6. Šikana zaměřená na učitele

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog. S tímto problémem se může setkat i vysoce zkušený a kompetentní pedagog.

Vhodná opatření:

• Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu a vytváří atmosféru důvěry.

• Podezření na šikanu učitele je nutné vždy nahlásit vedení školy, které přistoupí k vyšetření celého případu za použití stejných postupů jako při vyšetřování šikany mezi žáky.

• Pro případ bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky jsou postupy zaznamenány v Krizovém plánu školy. Dodrží se následující postup: - pedagog zajistí svoji bezpečnost (odejde ze třídy, nebo přivolá do třídy pomoc) - požádá o pomoc vedení školy pro zajištění dozoru ve třídě, případně izolaci agresora - zajistí bezpečí pro ostatní žáky ve třídě, vyžaduje-li to situace - v případě vysokého stupně ohrožení přivolá vedení školy Policii ČR.

• Pro třídu, v které se šikana odehrála, zajistí metodik prevence intervenční program za účelem znovunastolení bezpečné atmosféry.

Šikana ze strany vedení školy nebo kolegů na pracovišti patří do oblasti pracovněprávní problematiky a postupy řešení vymezuje Zákoník práce.

7.Výchovná opatření

Výchovná poradkyně, metodik prevence a vedení školy budou pracovat podle správného postupu s agresorem:

- Pro potrestání agresorů budou využívána kázeňská opatření v souladu se školním řádem.
- Realizace individuálního výchovného plánu u agresora.
- Ředitelka školy v souladu se školním vzdělávacím programem disponuje pravomocí agresora nebo oběť přeřadit do paralelní třídy.
- Pokud bude situace vyžadovat přítomnost psychologa, nebo speciálního pedagoga, bude přizván za SVP Archa.
- Zákonným zástupcům oběti i agresorů doporučit návštěvu v ambulantním oddělení střediska výchovné péče, popř. psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského pracoviště.
- V mimořádných případech ředitelka školy doporučí zákonným zástupcům umístění do SVP, případně doporučí realizovat pobyt v místně příslušném diagnostickém ústavu.
- Ředitelka školy podá návrh orgánům sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou.
- Závažnou šikanu hlásí ředitelka školy Policii ČR.

8.Spolupráce školy a rodiny

Škola seznamuje vhodnou formou zákonné zástupce s tím, že má nastaveny postupy odhalování a řešení šikanování, které jsou zpracovány v příslušných dokumentech (Program proti šikanování, Krizový plán pro řešení rizikového chování, Preventivní program). 5.2

Po vyšetření šikany je nutné uspořádat individuální schůzky se zákonnými zástupci obětí i agresorů, které se konají vždy jednotlivě, nejlépe v rozdílných dnech nebo časech. 5.3

Ve všech případech je potřeba informovat rodiče v obecné rovině, že ve třídě byla šikana a škola ji řešila, u počáteční šikany zpravidla stačí podat informaci na pravidelné schůzce, u závažnějších případů je nutné svolat schůzku mimořádnou.

9. Právní odpovědnost školy

V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Ředitelka školy nese odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance dle § 101 a § 102 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Škola má ohlašovací povinnost:

• Dojde-li k šikaně, oznámí tuto skutečnost zákonnému zástupci jak oběti, tak agresora.

• Oznámení orgánu sociálně – právní ochrany dětí provádí vždy, pokud učinila ohlášení policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále v případech, které výše uvedeným způsobem nahlášeny nebyly, avšak které jsou svou povahou velmi závažné a nasvědčují tomu, že dítě se nachází v nepříznivé sociální situaci.

• Dojde-li v souvislosti s šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR nebo státní zastupitelství. Toto oznámení učiní ředitelka školy nebo jí pověřená osoba.

10. Závěrečná ustanovení

Kontrolou provádění ustanovení této směrnice je statutárním orgánem školy pověřena metodička prevence.

Uložení směrnice v archivu školy se řídí spisovým řádem školy.

Směrnice nabývá účinnosti dne: 1. 9. 2018 Od tohoto dne se zrušuje Směrnice pro prevenci šikany ze dne 28. 9. 2013.

Zaměstnanci školy byli s touto směrnicí seznámeni na provozní poradě dne 29. 8. 2018.

Žáci školy byli informováni třídními učiteli ve dnech 3. – 10 . 9. 2018, seznámení je zaznamenáno v třídních knihách.

Zákonní zástupci budou informováni o vydání směrnice zápisem na společné schůzce dne 20. 9. 2018, směrnice je zpřístupněna na webových stránkách školy.

Vypracovala: Mgr. Ivana Celnarová, metodik prevence

Schválila ředitelka školy Mgr. Lenka Budínská

V Chrasti 1. 9. 2018